

opusdei.org

Laiškas apie Generalinio kongreso išvadas

Prelatas savo 2017 m. vasario 14 d. laiške pristato Opus Dei apaštalinės veiklos gaires, suformuluotas sausio mėn. įvykusio Generalinio kongreso metu.

2017-05-24

Mylimiausieji, tesaugo Jėzus mano dukteris ir sūnus!

1. Labai troškau vėl jums parašyti, šįsyk kiek plačiau. Šiuo laišku noriu

su jumis pasidalinti pastarojo Generalinio kongreso, įvykusio šių metų sausį Romoje, išvadomis. Darau tai, nes – panašiai kaip ir tėvas Javieras 2010-aisiais – trokštu, kad visi jaustumėte Dievo Darbo svorį, sielų svorį, atsakomybę už šią nedidelę šeimą, kuria esame. Trokštame kartu su visa Bažnyčia, šv. Pauliaus žodžiais tariant, sutaikinti pasaulį su Dievu (plg. 2 Kor 5,19). Tai yra milžiniškas uždavinys, kuris viršytų mūsų jėgas, jeigu negalėtume tikėtis Dievo malonės.

Mums priklauso atpirkti ir pašventinti savo laiką, suprasti kitų žmonių užsidegimus ir dalintis jais, kaip rašiau jums pirmajame savo, kaip šios Bažnyčios dalelės Tėvo, laiške, primindamas šv. Josemaria žodžius. Dar kartą iškeliau šias mintis: ***Nėra tiesa, kad šiandienos žmonės – apibendrintai, visi kaip vienas – būtų uždari arba abejingi tam, ko moko krikščionių tikėjimas apie***

*žmogaus pašaukimą ir būtį.
Netiesa, kad dabartiniais laikais
žmonės užsiima tik žemiškais
reikalais ir nesižvalgo į dangų.
Nors netrūksta nei uždarų
ideologijų, nei jas palaikančių
asmenų, taip pat ir mūsų laikais
esama ir kilnių troškimų, ir
iškreiptų pažiūrų, narsos ir
bailumo, svajonių ir apsigavimų;
kūrinių, svajojančių apie naują,
teisingesnę ir žmogiškesnę pasaulį,
ir kitų, matyt nusivylusių pirmųjų
idealų nesėkmėmis,
besiskandinančių egoizme:
ieškančių ramybės arba tiesiog
linkusių toliau sau skęsti klaidoje.*

*Visiems šiems vyrams ir moterims,
kad ir kur jie bebūtų, tiek
pakylėjimo akimirkomis, tiek
krizių ir pralaimėjimų momentais,
turime nešti iškilmingą ir tvirtą
šv. Petro žinią, paskelbtą
pirmosiomis dienomis po
Šventosios Dvasios Atsiuntimo:*

*Jėzus yra kertinis akmuo,
Atpirkėjas, Jis yra visas mūsų
gyvenimas, kadangi be Jo neduota
žmonėms po dangumi kito vardo,
kuriuo galėtume būti išgelbėti
(Apd 4,12)[1].*

Visi, su Petru pas Jėzų per Mariją

2. Bažnyčiai Popiežius yra Petras,
skelbiantis pasauliui Kristų,
Evangelijos džiaugsmą[2].

Generalinis kongresas pirmiausia
panoro dar kartą patvirtinti vienybę
su Šventuoju Tėvu. Sava laikome
maldą, kurios mus išmokė šv.

Josemaria: ***omnes cum Petro ad
Jesum per Mariam***[3].

Esame dėkingi popiežiui Pranciškui
už daugybę dalykų, ypač už
jubiliejinius Gailestingumo metus, už
jo pamaldumo ir saiko pavyzdį, už
apaštalinį impulsą visam pasauliui,
už jo artumą visiems, ypač labiausiai
kenčiantiems. Dėkojame už tai, kad
vykdydamas Petro tarnystę priėmė

sprendimą dėl tėvo Alvaro
beatifikacijos. Kongresas taip pat
išreiškė savo dėkingumą Šventajam
Tėvui už tai, kad paskyrė mane šv.
Josemaria, palaimintojo Alvaro ir
tėvo Javiero įpėdiniu Darbo priešaky,
paskirdamas Opus Dei prelatu tą
pačią dieną, kai buvau išrinktas. Jau
rašiau, kad jaučiausi pasimetęs,
tačiau kartu kupinas džiaugsmo
galėdamas patirti vienybę, kurią
mums teikia Šventoji Dvasia,
nesibaigianti Meilė. Nepaisydamas
savo trūkumų, netrokštu nieko kito,
nei būti meilingosios Dievo tėvystės
dalyvis ir geras Tėvas kiekvienam iš
jūsų. Mane sujaudino vasario 1 d.
gautas Šventojo Tėvo laiškas, kuriuo
jis norėjo mane pasveikinti ir patikėti
Dievo Motinos globai.

Statyti ant uolos

3. Mano sūnūs ir dukterys, kaip
atsiliepti į tokią daugybę malonių?
Atnaujinkime troškimą įkūnyti ir

ištikimai perduoti Opus Dei dvasią, kokią mums yra palikęs šv.

Josemaria, atsiremdamis į gilų dieviškosios išsūnystės Kristuje suvokimą, pasiryžę ieškoti Dievo profesinėje veikloje bei eilinėse mūsų gyvenimo aplinkybėse tam, kad būtume pasaulio druska ir šviesa (plg. Mt 5,13–14). Krikščioniškas pašaukimas yra didingas, veda į paslaptinę susitapatinimą su įsikūnijusiu Žodžiu. Šv. Jonas Paulius II tai išreiškė labai drąsiais Vatikano II Susirinkimo žodžiais: „Malonės, gautos per krikštą dėka, žmogus turi dalį amžinajame Sūnaus iš Tėvo gimime, kadangi tampa išsūnytu Dievo vaiku – sūnumi sūnuje“[4].

4. Tėvas Javieras buvo geras Dievo sūnus būdamas ištikimas šv.

Josemaria sūnus. Ištikimybė buvo jo gyvenimo pagrindas. Generalinis kongresas dėkoja Dievui už to, kuris buvo mūsų prelatu 1994 – 2016 m., gyvenimą ir mokymą. Atsiliepdamas

į visų Prelatūros tikinčiųjų, Šventojo Kryžiaus kunigų draugijos narių bei bendradarbių įsitikinimą, Kongresas pabrėžė tėvo Javiero meilę Bažnyčiai bei tai Dievo Tautos dalelei, kuri yra Opus Dei. Tėvas Javieras paliko vaisingą pavyzdį ganytojiškos meilės, kuri pasireiškė vienybe su Šventuoju Tėvu ir visais broliais Vyskupų kolegijoje, jo užsidegimu dėl sielų, rūpesčiu ligoniais bei tais, kuriems labiausiai reikia pagalbos.

Žinodamas, kad ši žinia suteiks jums džiaugsmo, perteikiu jums bendrą Kongreso narių ir daugelio kitų asmenų nuomonę dėl tikslingumo surinkti atsiminimus ir liudijimus apie tėvo Javiero atsidavimo kupiną gyvenimą bei pamokymus.

Kongresas išreiškė įsitikinimą, kad Dievo Darbo tikinčiųjų beatifikacijos ir kanonizacijos procesai įvairiose šalyse atneša daug gero; pabrėžė asmeninio pamaldumo jiems skleidimo svarbą, kad daugelis sielų

atrastų Dievo meilę bei krikščioniško gyvenimo džiaugsmą pasaulyje. Tokį gyvenimą, be kitų, liudija garbingieji Dievo tarnai Isidoro Zorzano bei Montserrat Grases. Vainikuodamas šventųjų nuopelnus, Dievas vainikuoja savo paties dovanas[5]. Tarpininkaujant šventiesiems, garbiname Dievą, triskart šventą, ir atnaujiname savo troškimą pasiekti šventumą: meilės Dievui, o Jame – meilės visiems troškimą.

5. Opus Dei centrų administracijos – ***apaštalavimų apaštalavimas*** – yra lyg Darbo *atraminė kolona*[6].

Kongresas dar kartą pabrėžė, kad Administracijos darbas turi esminę svarbą paverčiant tikrove šeimos aplinką Dievo Darbe; be to, įgalina apsilankančius mūsų namuose tai pamatyti savo akimis. Atsiliepkime į šią dovaną malda, prašydami Viešpaties, kad palaimintų Administracijos darbą gausiais pašaukimais, kad jis būtų

užkrečiančiu namų priežiūros darbų vertingumo ir orumo pavyzdžiu.

Prelatūros moterys peržiūrės Administracijos darbus ir pritaikys prie esamų aplinkybių bei poreikių, kad toliau palaikytų namų aplinką, žmogišką ir šeimyninę atmosferą, dėl ko kiekvienas mūsų centras mums yra tikra Betanija.

6. Kongresas ne tik išreiškė dėkingumą už rūpestį tėvu Javieru asmenims, kurie buvo jo *Custodes*, bet įvertino ir didelę pagalbą ligonių bei vyresniųjų Dievo Darbo tikinčiųjų, kurie, džiaugsmingai ir su paprastumu aukodami savo sunkumus, suteikia tikrą impulsą Prelatūros evangelizaciniam darbui visame pasaulyje. Prie šios tylios paramos neabejotinai reikėtų pridėti pasiaukojantį darbą žmonių, kurie jais rūpinasi negailėdami meilės ir dosnios tarnystės, tęsdami iš šv. Josemaria paveldėtą tradiciją, kuri yra svarbi šeimos dvasios dalis.

Mano dukterys ir sūnūs, kiek daug priklauso nuo to, kaip rūpinamės vyresniaisiais bei ligoniais!

Generalinis kongresas taip pat išreiškė savo pripažinimą tiems jūsų broliams ir seserims, kurie per tuos metus persikėlė pradėti apaštalavimo darbą naujose šalyse, palikdami savo gimtąsias vietas, kad padėtų plėtoti Dievo Darbą kitur. Turbūt pamenate, kaip dažnai tėvas Javieras kartodavo, kad mūsų visur laukia daugybė gerų žmonių.

Šių laikų iššūkiai ugdymo nuotykyje

7. Pažanga apaštalinėje veikloje – Šventosios Dvasios dovana – buvo išlaikyta per uolų ugdymą, kurį Prelatūra teikia savo tikintiesiems ir kuris yra Prelatūros misija – ***visas pasaulis tampa didžiule katecheze***^[7]. Kongresas akcentavo kai kurių formavimo aspektų reikšmę dabartinėmis aplinkybėmis. Leiskite man jas išvardinti, kad

kiekviename Prelatūros regione,
kiekviename centre, kiekvienoje
mano sūnų ir dukterų šeimoje,
kiekvienoje sieloje malonės šviesa ir
jėga mus įgalintų pastebėti, ką
daugiau galime nuveikti, tačiau visų
pirma, kaip tapti geresniais tame, ką
jau esame pradėję.

8. Visų pirma, buvo pripažinta
būtinybė užleisti centrinę vietą savo
gyvenimuose Jėzaus Kristaus
Asmeniui, kurį trokštame pažinti, su
Juo bendrauti ir Jį mylėti. Užleisti
Jėzui centrinę mūsų gyvenimo vietą
reiškia dar labiau įsigilinti į
kontempliatyvią maldą pasaulyje bei
padėti kitiems žengti
kontempliacijos keliais[8]; naujoje
šviesoje atrasti antropologinę ir
krikščionišką asketinių priemonių
vertę; visapusiškai suvokti žmogaus
asmenybę: įvertinti protą, valią, širdį,
santykius su kitais; puoselėti vidinę
laisvę, kad viską darytume iš meilės;
padėti mąstyti, kad kiekvienas

atrastų, ko iš jo ar jos prašo Dievas, ir su asmenine atsakomybe priimti sprendimus; augti pasitikėjime Dievo malone, vengiant voliuntarizmo ar perdėto sentimentalumo; rodyti krikščioniško gyvenimo idealą, nepainiojant jo su perfekcionizmu, padedant priimti asmeninius bei kitų žmonių silpnumus; nuolat laikytis vilties kupinos atsidavimo laikysenos, besiremiančios dieviškąja įsūnyste.

Taip vis geriau suvoksime mūsų pašaukimo misiją, o mūsų atsidavimas taps visiškas ir džiaugsmingas. Juk esame pašaukti prisidėti, su iniciatyvumu ir spontaniškumu, prie mūsų laikų pasaulio ir kultūros kėlimo, kad šie atsiverstų Dievo planams žmonijai: *cogitationes cordis eius: jo širdies sumanymai, kurie tęsiasi per visas kartas* (Ps 33 [32] 11).

Todėl turime pagelbėti, kad visi trokštų gyventi širdis sudėję Dieve, ir, dėl to, kad būtų neprisirišę prie materialiujų dalykų. Laisvi, kad mylėtume – tokia yra mūsų neturto, saikingumo ir neprisirišimo prasmė – evangeliniai aspektai, itin įvertinti popiežiaus Pranciškaus mokyme.

Be to, mūsų meilė Bažnyčiai skatins mus ieškoti materialinių priemonių apaštaliniam darbams ir pastūmės skatinti profesinį užsidegimą. Tai būtina tiek studijuojantiems, puoselėjantiems didžiadvasiškus visuomenės kūrimo troškimus, tiek ir turintiems kurią nors profesiją. Būtina, kad visi, su gryna intencija, puoselėtų savyje šventą ambiciją pasiekti daug ir palikti po savęs žymę. Tuo pačiu raginu visus numerarius ir numerarias puoselėti aktyvų ir dosnų prieinamumą, kad, jeigu tai būtų tikslinga, gebėtumėte su ta pačia aistra imtis ugdymo

darbų ir užduočių vadovavime
Prelatūrai.

9. Ši plati panorama ragina atnaujinti troškimą plėsti apaštalinį darbą, kaip pirmaisiais Dievo Darbo metais, kad neštume Evangelijos džiaugsmą daugeliui sielų, kad daugelis pasijustų ***patraukti Jėzaus Kristaus***^[9]. Mūsų Tėvas sakydavo: ***jeigu norime, kad mūsų būtų daugiau, būkime geresni***^[10]. Norėčiau, kad ši mintis atnaujintų mumyse skubą skatinti daugelį pašaukimų – tuos, kurių nori Dievas – į numerarius, asocijuotuosius, supernumerarius bei į Šventojo Kryžiaus draugijos kunigus.

Laisvė ir pašaukimas – tai dvi esminės dimensijos žmogaus gyvenime, atliepiančios viena kitą. Esame laisvi, kad mylėtume Dievą, kuris pašaukia; Dievą, kuris yra meilė ir teikia meilę, kad mylėtume Jį ir kitus^[11]. Toji meilė sužadina

mumyse visapusišką mūsų misijos suvokimą, misijos, kuri nėra **apaštalavimas, lyg atsitiktinis ar vienkartinis veiksmas, bet nuolatinis ir iš pasaulimo, kaip viso gyvenimo idealas**[12]. Meilė Dievui ir kitiems skatina mus puoselėti draugystę su daugeliu asmenų: nevykdome apaštalavimo – esame apaštalai! Būtent taip žengia „Bažnyčia, leisdamasi į kelionę“, apie kurią dažnai kalba Popiežius, primindamas mums nuoširdumo, didžiadvasiškumo ir asmeninio santykio reikšmę.

Ši „iškeliavimo“ dinamika, kurią Dievas trokšta suteikti tikintiesiems“[13] nėra strategija, tačiau Šventosios Dvasios galia, amžinoji Meilė. **Krikščionio, Dievo vaiko asmenyje draugystė ir meilė yra viena – dieviškoji šviesa, kuri teikia šilumą**[14]. Dabartinės evangelizacijos aplinkybėmis tampa dar svarbiau, jeigu tik tai įmanoma,

teikti pirmenybę asmeniniam ryšiui. Šis santykio aspektas yra centre apaštalavimo būdo, kurį šv. Josemaria atrado evangeliniuose aprašymuose. ***Tikrai galima sakyti, mano sielos vaikai, kad didžiausias Opus Dei darbo vaisius yra tai, ką nariai įgauna asmeniškai, per pavyzdį ir ištikimą draugystės apaštalavimą***[15].

Teikti ir įsisavinti ugdymą

10. Kai ruošiamo ir vedame ugdymo susitikimus, mus jaudina mintis apie vaisius sielose, kurios auga Dievo malonės dėka (plg. 1 Kor 3,6).

Neužmirštant antgamtinių priemonių pirmenybės, svarbu stengtis kalbėti suprantamai, vartoti pozityvų toną, įkvepiančiai, perteikiant viltingą žvilgsnį į pasaulį, kuriame tenka gyventi, kuris yra mūsų susitikimo su Dievu vieta; skatinti aktyvų dalyvavimą; parodyti

praktinę Opus Dei dvasios reikšmę šeimos ir visuomeniniame gyvenimui, kad stiprėtų gyvenimo vientisumas, kad rastųsi autentiškas nuoseklumas tarp to, ką mąstome, kuo meldžiamės ir kaip gyvename (plg. Jn 4,24, Rom 12,1; Tes 3,6–15).

11. Kai kurios dorybės turi ypač didelę reikšmę broliškumui bei draugystės ir pasitikėjimo apaštalavimui. Neužmirštant nuolankumo, džiaugsmingumo ir dosnumo, būtinas nuoširdus domėjimasis kitais, kuris reiškiasi pakantumu bei pagarba įvairioms nuomonėms ir jų vertinimu. Pozityvus tonas padeda geriau išreikšti klausimo esmę. Apibendrinant, turime tapti ***džiaugsmo ir ramybės sėjėjais***^[16], kaip mokė mūsų Tėvas: su sportine dvasia pripažinti nesėkmes, kai, užuot sėję ramybę, greičiau įnešdavome šiek tiek nesantaikos. Mūsų centrai, asocijuotųjų,

supernumerarijų bei Šventojo
Kryžiaus draugijos kunigų namai turi
skleisti patrauklią namų židinio
šilumą (plg. Ps 133,1; Jn 13,34–35).

Prisimenu ramybę ir giedrą,
skleidžiamą tėvo Alvaro, kuris
gyveno tuo, ko mokė, buvimo šalia:
„Šeimos dvasia mums tokia sava, kad
kiekviena mano dukra ir kiekvienas
sūnus ją nešasi kartu su savimi; tokia
stipri, kad ją iš karto galima pajusti
aplink mus; ji padeda mums kurti
namų aplinką visur, kur tik
bebūtume. Todėl mūsų buvimas ir
jautimasis šeima nėra pagrįstas
faktiniu gyvenimu po tuo pačiu
stogu, tačiau sūnystės ir broliškumo
dvasia, kurios Viešpats jau nuo pat
pradžią panorą savo Darbui“[17].

12. Prašau Viešpaties, kad su
ypatingu atidumu lydėtų ugdymą tų
kunigų ir pasauliečių, kurie teikia
dvasinį vadovavimą, kad su
atsidavimu ir taikliu patarimu

gebėtų padėti kitiems. Su Dievo malone jie turi paskatinti dosniai priimti Šventosios Dvasios, kuri kalba širdies gilumoje, įkvėpimus (plg. Mt 10,20). Geras pavyzdys bei rūpestingai atliekamos profesinės, šeimininės bei visuomeninės pareigos yra nepakeičiama būtinybė, kad padėtume kitiems asmenims sekti Kristų. Mūsų Tėvas mokė, kad profesinis prestižas, suprastas kaip tikra tarnystė, yra **žmonių žvejo kabliukas**[18]: tikėjimas nušviečia protą ir suteikia prasmę gyvenimui; padeda atrasti naują plotmę, kuri veda į Gyvenimą Kristuje.

13. Tikslinga konkrečiais darbais tobulinti nuolatinį profesinį ugdymą asmenų, kurie eina vadovaujančias pareigas apaštaliniuose darbuose. Kalbu apie gebėjimų vadovauti, tiek paskiriems asmenims, tiek grupėms, ugdymą. Turime didelę atsakomybę stiprinti apaštalinių iniciatyvų krikščioniškąją tapatybę, puoselėti

veiklos bei tarnystės visuomenei kokybę. Kolegialumas – tai menas, kurio nepavyks improvizuoti. Svarbu gebėti klausytis, dalintis nuomone, ieškoti geriausio, ką kiekvienas asmuo gali įnešti.

Bažnyčios dalis

14. Tam, kad naujoji evangelizacija duotų vaisių, lemtinga yra bendrystė tarp pačių katalikų. Mūsų užduotis didelėje Dievo vaikų šeimoje yra stiprinti abipusę pagarbą tarp tikinčiųjų bei įvairiausių galimų institucijų ar bendruomenių, sudarančių Bažnyčią. ***Svarbiausias mūsų, kaip krikščionių, apaštalavimas pasaulyje, geriausias tikėjimo liudijimas turėtų būti pastangos prisidėti prie to, kad Bažnyčioje pasklistų tikros meilės dvelksmas***^[19]. Šiam tikslui, atsižvelgiant į kiekvienos situacijos išskirtinumą, dera stiprinti ryšius su asmenimis iš

kitų Bažnyčios institucijų ir įvairių kitų darinių, įveikti galimus nesusipratimus bei melstis už kitų vykdomas iniciatyvas, puoselėjant bendruomeninį nuolankumą.

15. Pagalba kunigams ir klierikams turi didžiulę svarbą Bažnyčios ir visuomenės gerovei. Asocijuotieji bei supernumerarijai iš Šv. Kryžiaus Kunigų draugijos, pašaukimo į Dievo Darbą pilnatvės dalyviai, yra tikri protagonistai, suteikiantys visoms veikloms naują impulsą, gerbiant jų vienintelį pavaldumą savam vyskupui. Jie veikia savo sielovadinės tarnystės kontekste, visiškai ir betarpiškai tarnaudami vyskupijoje, į kurią yra inkardinuoti, ir, kurią turi vis labiau mylėti.

Visi Opus Dei tikintieji yra pašaukti melstis už savo gyvenamosios vietos vyskopus ir kunigus, būti šalia jų, gerbti juos ir, pagal galimybes, bendradarbiauti, kiek tai yra

suderinama su jų profesinių ir šeimyninių pareigų pašventinimu.

Kreipdamasis į kunigus, tik priminsiu Popiežiaus žodžius apie išpažinties sakramento tarnystę: turime būti svetingi visiems, Dievo švelnumo liudytojai, pasirengę padėti apmąstyti, aiškūs, randantys laiko, toliaregiai, dosnūs. Su didžiadvasiška širdimi stenkimės švęsti Dievo, kuris atleidžia, nesibaigiančio gailestingumo paslaptį[20].

Verta toliau išnaudoti progas raginti Prelatūros tikinčiuosius, rėmėjus bei jaunimą su visiška laisve ir asmenine atsakomybe bendradarbiauti vedant katechezės užsiėmimus, kursus sužadėtiniams, dalyvauti visuomeninėse iniciatyvose parapijose ir kitose vietose, kur mūsų reikia; tiek, kiek ši veikla dera su pasaulietišku mentalitetu, aiškiai suprantant, kad tokioje asmeninėje

veikloje nėra jokio pavaldumo Prelatūrai. Trokštu priminti ir apie vienuolius ir vienuoles, kurie darė ir tebedaro tiek daug gero Bažnyčios ir pasaulio labui. ***Kas nemyli ir negerbia vienuolių luomo, tas nėra geras mano vaikas***^[21] – sakydavo mūsų Tėvas. Mane džiugina mintis apie vienuolius, vienuoles bei vyskupijų kunigus, kurių pašaukimas užgimė Dievo Darbo šilumoje.

Vardan geresnės Bažnyčios tarnystės bei rūpestingos sielų globos, Kongresas siūlo apsvarstyti, kūrybiškai ir lanksčiai, koks yra geriausias būdas suteikti naują impulsą apaštalinėms iniciatyvoms bei jas koordinuoti. Pavyzdžiui, siekiant sutaupyti jėgų ir palengvinti džiaugsmo ir nuoširdumo kupiną šeimyninį gyvenimą, kartais būtų galima sujungti kai kuriuos Opus Dei centrus; siekiant teikti ugdymą žmonių gyvenamosiose vietose –

pavyzdžiui, gyviausiuose miesto taškuose, tankiausiuose darbo rajonuose, miesto augimo zonose, mokyklose ir universitetuose, – įgyti tose vietose *būstines*, tinkamai ir lanksčiai tas patalpas įrengiant.

Nauji apaštaliniai iššūkiai

16. Generalinis kongresas primena 2002 metų Kongreso iššūkį, kurį tėvas Javieras suformulavo taip: „nauja kultūra, nauja teisėkūra, nauja mada, derantys su asmens orumu ir jų pašaukimu į Dievo vaikų garbę Jėzuje Kristuje“[\[22\]](#). Visi Prelatūros tikintieji, jaunuoliai iš šv. Rapolo veiklos bei rėmėjai turi jaustis tos naujos kultūros protagonistais, įveikiančiais šiais laikais paplitusį reliatyvistinį mentalitetą. Tai iš kiekvieno pagal asmenines galimybes reikalauja gilaus žmogiško, profesinio ir doktrininio ugdymo bei apsisprendimo dalyvauti

prieinamose viešose diskusijose, su atvirumu, leidžiančiu užmegzti ryšį su kitais.

Tikslinga gebėti būti išgirstam; ši savybė įgyjama, kai patys rimtai vertiname kitus, bei su *kalbų dovanos* pagalba, kuri puoselėjama nuolatiniu atsinaujinimo troškimu. Tai palengvina empatiją, per kurią krikščioniškoji tikrovės vizija pristatoma įtikinamai, kadangi paisyti artimo rūpesčių, nėra primetama, nevirsta monologu. Pagarba kiekvieno asmens orumui, nepaisant jų klaidų, dėl visuomenės bendrojo gėrio, giedras ir atsakingas darbas su kitais piliečiais, atskleidžia krikščioniškųjų vertybių grožį ir patrauklumą įvairiose visuomenės aplinkose.

17. Tam, kad būtų galima suvokti kai kurių visuomeninio gyvenimo klausimų sudėtingumą, reikia naudotis ekspertų pagalba.

Pavyzdžiui, teisingas informacinių ir komunikacijos technologijų vartojimas, edukacinių iniciatyvų plėtojimas, institucinė komunikacija, akademinų projektų administravimas, ligoninių ar klinikų valdymas, visuomeninės raidos projektai, palikimo fondų steigimas ir palaikymas. Reikalavimas įgyti profesinę kompetenciją yra pasaulietinio mentaliteto dalis, einanti viena greta su kunigiškos sielos troškimais tobulinti kūriniją ir dalyvauti atpirkime.

Tam, kad būtų skatinama nauja kultūra, yra būtina ugdyti ekspertus, kurie turėdami teisingus kriterijus ir vadovaudamiesi krikščioniška antropologija pajėgtų padėti tinkamai suprasti itin sudėtingus klausimus, tokius kaip lyčių klausimai, lygybė, sąžinės ir religijos laisvė, žodžio laisvė, bioetika, komunikacija, paminint tik nedaugelį iš aktualių sričių. Universitetai bei

tyrimų centrai yra ypač tinkamos vietos tyrimams šiomis temomis.

Be to, svarbu drąsiai ir su išmintimi rengti ugdymo planus, pritaikant juos kiekvienam asmeniui, pradedant pačiais jauniausiais, kad jų idėjos turėtų gerus pagrindus. Neužsidarant vien tik gynybinėje pozicijoje, būtina priimti teisingus kitų požiūrių aspektus, gebėti palaikyti dialogą, mokytis iš kitų ir su jautrumu gerbti jų laisvę, ypač diskutuotinais klausimais.

18. Žymus palaimintojo Pauliaus VI posakis: „Šiandienos žmogus mieliau klausosi liudytojų, nei mokytojų“, ir tęsiant: „jeigu ir klausosi mokytojų, tai dėl to, kad jie liudija“[\[23\]](#).

Šiuolaikinėje kultūroje būtini veidai, kurie darytų patikimą pačią žinią. Todėl tikslinga pristatyti patrauklius liudijimus apie krikščionių gyvenimą tarnaujant kitiems. Neužmirštant nuomonių lyderių formavimo,

svarbu skatinti iniciatyvas skleisti informaciją apie Bažnyčią bei Opus Dei prelatūrą, kaip Bažnyčios dalį, be kita ko, panaudojant socialinius tinklus, įgalinančius taip veiksmingai akimirksniu pasiekti tūkstančius žmonių. Šių iniciatyvų plėtra priklauso nuo jas palaikančių žmonių dosnumo bei kūrybingumo.

19. Patvirtindamas asmeninio draugystės ir pasitikėjimo apaštalavimo svarbą, Kongresas nori išreikšti savo palaikymą korporatyviniams bei asmeniniams apaštaliniais projektams. Jų apaštalinis veiksmingumas plaukia iš teikiamo integralaus ugdymo: moko, ugdo, padeda atsiverti tarnystei kitiems. Svarbu, kad šios iniciatyvos įgalintų pasiekti platesnį žmonių ratą, pamažu priartinti prie krikščioniško gyvenimo lobių, išvaduojančių iš baimių ir liūdesio. Tam, kad tikėjimas taptų kūnu kasdieniame gyvenime, būtinos

ugdymo priemonės, pritaikytos šeimoms, mokyklų moksleiviams, studentams ir t. t. Tai reikalauja suteikti motyvacijos žmonėms ir gerai juos parengti.

20. Visuomenės evangelizavimas bei tolimesnė apaštalinio darbo plėtra skatina kurti naujus edukacinius centrus, kuriuose būtų galima teikti žmogiškąją bei krikščioniškąją formavimą tėvams bei vaikams jau nuo pirmųjų gyvenimo dienų. Ten, kur tokių centrų steigimas priklauso nuo įstatymų, kurie neleistų arba sudarytų kliūtis įgyvendinti korporacinius ar asmeninius projektus, vis dėlto, esama galimybės rasti sąlygoms, kurios leistų Prelatūros kunigams teikti sielovadinę globą.

Šeimos svarba

21. Savo antrojoje enciklikoje Popiežius moko: „Šeimoje ugdomi pirmieji meilės ir rūpinimosi gyvybe

įpročiai, pavyzdžiui, deramai naudotis daiktais, laikytis tvarkos ir švarumo, pagarbiai žvelgti į vietinę ekosistemą ir visų kūrinių apsaugą. Šeima yra visapusiško ugdymo vieta, kur skleidžiasi įvairūs, tarp savęs artimai susiję asmens brendimo aspektai“[24]. Žmogus bręsta bėgant laikui bei su pasitikėjimo kupinu, pirmyn nukreiptu žvilgsniu, tad šeimose pridera puoselėti skaidrų vilties dorybės jausmą.

Tikslinga iš naujo įvertinti praktinius būdus pasirengti santuokai, palaikyti abipusę santuokinių meilę ir krikščionišką gyvenimą šeimoje, paskatinti sakramentinį senelių, tėvų ir vaikų gyvenimą, ypač – dažną išpažintį. Kristus apkabina visus žmogaus gyvenimo metus, niekas jam nėra nei nenaudingas, nei nereikalingas.

Kongresas vertina edukacinius, visuomeninius bei ekonominius

šeimos reikšmę tiriančių grupių veiksmus, kurios siekia kurti palankią daugiavaikėms šeimoms viešąją nuomonę. Reikia sustiprinti dėmesį toms grupėms, kurios jau yra susijusios su įvairiomis apaštalinėmis iniciatyvomis (darželiai, mokyklos, klubai, universitetai, universitetų bendrabučiai).

Šeimų ugdymas, kurį taip rėmė tėvas Javieras, išlieka prioritetu, kadangi veiksmingai prisideda prie bendros sutuoktinių meilės bei jų atvirumo gyvybei stiprinimo; palengvina, kad prigimtinės šeimos tikrovė vestų į šeimos, kaip krikščioniškos dvasinės erdvės, džiaugsmą. Per daugelį iniciatyvų pasiekama vis daugiau jaunų šeimų ir vykdomas platus ugdymo darbas. Taip daugelis žmonių atrado sakramentinės santuokos grožį, kuris yra Kristaus ir Jo Bažnyčios ryšio paveikslas (plg. Ef 5,32). Kartu su šiuo sakramentu į

namus ateina ramybė ir Šventosios Dvasios džiaugsmas. Bendroje tėvų meilėje, kaip ir liturgijoje bei Bažnyčios bendrystėje, Dievas „myli mus, leidžia mums savo meilę pamatyti bei patirti, ir iš to Dievo „pirmumo“ mumyse kaip atsakas gali kilti meilė“ [25].

22. Kongresas norėjo akcentuoti pastaraisiais metais didelę svarbą įgijusį apaštalavimo lauką: padėti augti tikėjimu ir ugdymu daugeliui imigrantų, kilusių iš katalikiškos tradicijos kraštų (filipiniečiams, pietų amerikiečiams, lenkams ir t. t.) bei ugdyti juos žmogiškai. Ugdymas ne tik padės jiems plėtoti savo tapatybę, tačiau ir leis tapti tikru evangelizacijos raugu juos priėmusioje šalyje (plg. Lk 13, 20). Keletas dešimčių vietos vyskupų Prelatūroje inkardinuotiems kunigams visame pasaulyje patikėtų bažnyčių gali leisti įgyvendinti tokio pobūdžio sielovadinę veiklą, sekant

vyskupijų ordinarų pastoracinėmis gairėmis, nuo kurių ši pastoracija ir priklauso.

Dievo Darbas mūsų rankose

23. Atsakomybę už naujas iniciatyvas turi jausti ne tik numerarijai ir asocijuotieji, tačiau taip pat supernumerarijai bei supernumerarijos ir padėti pastariems. Visi turi laikyti Dievo Darbą savu, lyg šis būtų vienas iš savo vaikų. Kaip vieną kartą sakė mūsų Tėvas, **visi kartu**

nušluostysime daugybę ašarų, įnešime daug kultūros ir ramybės, išvengsime susidūrimų su daugybe problemų ir kovų bei pasieksime, kad žmonės žvelgtų vienas į kitą su krikščionišku kilnumu, be neapykantos[26]. Svarbu, kad mano vaikai supernumerarijai įsitrauktų į šv. Rapolo darbą, kurio **tiesioginis tikslas** yra teikti **integralų ugdymą**[27]. Normalu, o kai kur

netgi įprasta, kad supernumerarijai padeda jaunimo klubuose bei kitose edukacinėse iniciatyvose.

Gera įsisavinę ugdymą, be perdėto tiesmukumo, kai tai protinga ir tinkama, supernumerarijai bendradarbiaus su Dievu atrandant pašaukimus į numerarius ir asocijuotuosius; ypač meldamiesi už savo pačių vaikus, žinodami tokio pašaukimo galimybę, tačiau puoselėdami didžiausią pagarbą savo vaikų laisvei, viską palikdami Dievo rankose.

Šv. Gabrieliaus darbe kai kur verta padidinti skaičių už ugdymą atsakingų supernumerarijų bei celatorių, teikiančių reguliarių asmeninį dvasinį vadovavimą; labiau juos įtraukti rūpinantis rekolekcijomis, raginti apaštalauti ten, kur nėra Dievo Darbo centrų; rūpintis, kad asocijuotieji ir supernumerarijai aktyviau

dalyvautų darbo arba už apaštelines iniciatyvas atsakingose grupėse. Tam, kad būtų paprasčiau teikti ugdymą, prasminga parengti atitinkamą medžiagą įvairiomis kalbomis.

Apaštalavimas su jaunimu

24. Generalinis Kongresas pabrėžė svarbą šv. Rapolo darbo, kuris yra lyg ***mūsų akių vyzdys***[28]. Turime teikti pirmenybę bendro pobūdžio ir labiau specifinėms priemonėms, kurios padėtų vystyti veiklą su jaunimu ir, Dievo malonės dėka, gausintų pašaukimų į numerarijus ir asocijuotuosius. Visi Prelatūros tikintieji ir šv. Kryžiaus Kunigų draugijos nariai apsvarstys, kaip gali padėti – malda, apsimarinimu bei veiksmais, – kad pasiektume daugiau jaunų žmonių.

Šv. Rapolo darbe aiškus vaikinų ir merginų ugdymo prioritetas yra padėti jiems tapti ***maldos***

sielomis[29], praktiniu būdu pamokant kalbėtis su Dievu ir klausytis Jo balso. Be to, tikslinga padėti atrasti žmogišką ir antgamtinę draugystės, mokslo, skaitymo bei profesinio tobulėjimo vertę, siekiant tarnauti Bažnyčiai ir visuomenei. Tarp dorybių, kurias prasminga pasiūlyti puoselėti, Kongresas paminėjo tvirtumą ir ištvermingumą, susivaldymą (pavyzdžiui, protingai ir nuosaikiai naudojantis technologijomis) bei visą, kas skatina tarnystės dvasią. Svarbu padėti jaunuoliams gebėti pagrįsti savo tikėjimą ir padaryti praktines išvadas apie tai, kas yra pritinkama sekančiam Kristumi – šeimoje, su draugais bei visuomeniniuose tinkluose.

25. Gražu padėti jaunuoliams ir jų tėvams pažinti visiško atsidavimo Dievui nedalinta širdimi vertę bei patrauklumą, tuo pačiu atskleidžiant pašaukimo kurti krikščionišką šeimą

grožį. Šv. Rapolo centruose, kur vyksta užsiėmimai studentams, verta aptarti įvairius draugystės ir santuokos aspektus, naudojant įvairius šaltinius, pavyzdžiui supernumerarijų liudijimus, šeimų ugdymo kursus nesusituokusiems, konferencijas, prezentacijas bei naudingus skaitinius. Skubus krikščioniškų šeimų liudijimo poreikis skatina būti šalia jau pačioje šio pašaukimo kelio pradžioje, dar iki sužadėtuvių, su pagarba ir giliu tikėjimu evangeline misija, kuri tenka krikščioniškai šeimai – „tikėjimo, vilties ir meilės bendruomenei“[30].

26. Su užsidegimu tęskime apaštalinį darbą su studentais ir jaunimu, dirbančiais ir dar nesukūrusiais šeimų, arba neseniai susituokusiais, išnaudodami ugdymą, kurį tūkstančiai iš jų gavo per įvairias apaštelines iniciatyvas, ypač mokyklose, jaunimo klubuose bei šv.

Rapolo centruose. Dėl to prasminga dar profesionaliau burti *alumni* asociacijas, dirbti iniciatyviai bei kūrybingai, vystyti patrauklias veiklos formas, leidžiančias išlaikyti bendravimo tęstinumą šv.

Gabrieliaus darbe. Tuo tikslu verta paskatinti daugybės žmonių bendradarbiavimą būnant rėmėjais.

27. Šv. Rapolo ir šv. Gabrieliaus ugdymo priemonės turėtų paskatinti praktikuoti gailestingumo darbus sielai ir kūnui, sekant nuolatiniu Bažnyčios mokymu, šv. Josemaria patirtimi bei popiežiaus Pranciškaus pavyzdžiu ir žodžiais. Asmeninės veiklos bei iniciatyvos, susijusios su solidarumu, tarnyste stokojantiems bei socialine atsakomybe nėra kažkas rutiniško ar marginalaus – tai pačios Evangelijos branduolio dalis. Ypač didesnės socialinės nelygybės situacijose, prasminga gilintis į Bažnyčios socialinį mokymą,

pavyzdžiui, per kursus ar konferencijas.

28. Universitetai, kaip apaštalinės iniciatyvos, turi toliau skatinti tarptautinius tyrimus bei kurti bendradarbiavimo erdvę su pasaulinio prestižo intelektualais. Šis darbas leis plėtoti mokslines paradigmas bei suvokimo modelius, kurie atitiktų krikščioniškąją asmenybės matymą. Įsitikinkime, jog dėl taikos ir socialinio teisingumo puoselėjimo, visuomenėms yra būtinas šis požiūrio taškas.

Pasiryžimas tarnauti kiekvienam savaime pasireikš, be kita ko, draugišku santykiu su kolegomis iš kitų universitetų.

Keletas prioritetų

29. Kongresas ragina turėti omenyje ne tik pastovaus apaštalinio Prelatūros darbo pradžią naujose šalyse, bet ir puoselėti apaštalinės veiklos plėtrą vietose, kur jau

dirbama ir kurios turi didelę reikšmę visuomenės raidai ateityje, kur formuojami intelektualiniai lyderiai, – dėl ten įsikūrusių tarptautinių institucijų ar svarbiausių intelektualinių centrų.

Kongresas ragina, dėl Bažnyčios ir sielų, toliau publikuoti ir platinti šv. Josemaria raštus bei atitinkamus istorinius tyrimus. Siūloma dar labiau, iš įvairių perspektyvų (akademinės, teologinės, sociologinės, dvasinės bei kitų) plėtoti šv. Josemaria žinios esminį aspektą, turintį tokią didelę reikšmę Bažnyčiai ir visuomenei, – žinią, kad Dievo vaikų darbas yra *šventumo ašis* ir, pačia prigimtimi, nuolatinio apaštalavimo laukas.

30. Artėjame prie laiško pabaigos. Perskaite šiuos puslapius turbūt paklausite: žvelgiant į tokią daugybę Kongreso išvadų, kurios iš jų, Viešpaties akimis, yra pačios

svarbiausios šiuo Bažnyčios ir Dievo Darbo istorijos momentu? Atsakymas aiškus – visų pirma, su įsimylėjėlių rūpestingumu saugoti vienybę su Dievu, visados pradėdami žvilgsniu į Jėzų Kristų, Tėvo Gailestingumo veidą. Šv. Josemaria programa visada aktuali: ***Kad ieškotum Kristaus.***

Kad surastum Kristų. Kad pamiltum Kristų [31]. Apaštalinė Dievo Darbo veikla visuomet turi kilti iš mūsų vidinio gyvenimo pertekliaus. Šiuo laiku, mano dukterys ir sūnūs, ženkite vis giliau kontempliacijos keliais pasaulio viduryje.

31. Per pastaruosius kelis dešimtmečius Bažnyčia sutelkė savo motinišką dėmesį ties šeima ir jaunimu. Taip pat ir mes, būdami Bažnyčios *dalelė*, trokštame žengti pastarųjų popiežių nurodyta kryptimi, kad šeima vis labiau susitapatintų su jai skirtais meilingais Dievo planais. Privalome

padėti jaunuoliams, kad jų svajonės apie meilę bei tarnystę virstų džiaugsmo kupina tikrove. Šeimų ir jaunuolių palydėjimas – tokia yra Kongreso nubrėžta veikimo linija, kuria vadovaujantis atrasime daug praktinių veikimo būdų kasdienei apaštalinei veiklai.

Kaip dar vieną iš prioritetų noriu pabrėžti būtinybę mums visiems nedelsiant praplėsti širdis.

Maldaujame Viešpaties, kad padarytų mūsų širdis pagal savo matą, kad jos sutalpintų visus mūsų laikų žmonių, ypač pažeidžiamiausių, rūpesčius, skausmus, kančias. Šių laikų pasaulyje skurdas turi daug veidų: abejingumą patiriantys ligoniai ir senoliai; apleistų žmonių vienatvė; pabėgėlių drama; vargas, kuriame gyvena didelė žmonijos dalis, – vaisius papiktinimą Dangui keliančio neteisingumo. Negalime likti abejingi. Žinau, kad visos mano

dukterys ir visi sūnūs suks galvas, su *gailestingumo vaizduote*[32], kad Dievo švelnumo aliejai pamalonintų mūsų kenčiančius brolius ir seseris: ***Vargšai – sakė vienas mūsų draugas, – yra geriausia mano dvasinė knyga ir pagrindinis mano maldų pretekstas. Man skaudu dėl jų, o su jais – dėl Kristaus. O kadangi skaudu, suprantu mylįs ir Jį, ir juos***[33].

32. Kongresas troško Mergelės Marijos globali patikėti išvadas, kurias Jums pristačiau. Tik su Jos motinišku užtarimu pajėgsime tęsti jaudinančią misiją, patikėtą mums, kaip Kristaus mokiniams. Ji yra *Mater pulchrae dilectionis* – Gražiosios Meilės Motina (plg. Sir 24, 24) – šį Jos titulą, vadovaudamiesi Prelatūros liturginiu kalendoriumi, švenčiame šiandien, vasario 14-ąją[34]. Šiandien, 1930 m., Dievas atskleidė šventajam Josemaria moterų pašaukimą į Opus Dei; o tą

pačią dieną 1943 m. – ir kunigų vietą Dievo Darbe. Šis sutapimas dar kartą patvirtino Dievo Darbo, **organizuoto neorganizuotumo**, vienybę[35], tačiau, visų pirma, vienybę gimstančią iš Meilės, iš rūpesčio vaikais tos, kuri yra **Dievo Motina ir mūsų Motina**[36].

Šiandien giedodamas padėkos giesmę *Te Deum*, priešais Viešpatį, iškilmingai išstatytą monstrancijoje, meldžiausi už jus. **Komunija, vienybė, bendravimas, pasitikėjimas: Žodis, Duona, Meilė**[37]. Žvelgdamas į Jėzų Kristų, vis dar pasislėpusį **Duonoje ir Žodyje**, tačiau ateisiantį laikų pabaigoje, prašiau ateiti mums į pagalbą ir visus jus patikėjau Jo gailestingumui.

33. Mano dukterys ir sūnūs, jeigu šiame pasaulyje, tokiam gražiam ir kartu nerimastingame, kuris nors pasijustų apleistas, teneužmiršta, kad

Tēvas meldžiasi už jį ir ją, kad tikrai yra šalia per šventųjų bendravimą, kad neša jį ir ją savo širdyje. Malonu prisiminti, kaip liturgija gieda Kūdikelio apreiškimą Šventykloje: atrodė, sakoma maldoje, kad Simeonas laikė Jėzų savo rankose, bet buvo atvirkščiai: *Senex Puerum portabat, Puer autem senem regebat*[38] – senolis nešė Kūdikį, bet tai Kūdikis laikė senolį ir jį vedė. Būtent taip mus palaiko Dievas, nors kartais galbūt jaučiame tik darbo sielų labui sunkumą. Jis mus palaiko ***palaiminta šventųjų bendryste***[39].

Per singulos dies, benedicimus te – diena po dienos dėkojame Tau, Viešpatie, su visa Bažnyčia: „kasdien“, kaip mėgdavo kartoti tėvas Javieras, ištikimas šv. Josemaria ir palaimintojo Alvaro sūnus. Ištikimas tas vaikas, sakydavo, kuris kasdienėje kovoje iš visų jėgų stengiasi leisti vedamas dieviškosios Meilės. Keliu savo sielą

link Dievo, triskart švento, vedamas
už rankos Marijos, Meilės Motinos,
besąlygiškai save dovanojančios.
Prašome Tave, Viešpatie, kad,
tikėdami Tavąja Meile, gyventume su
kasdien atjauninama meile,
džiaugsmo kupinoje viltyje.

Su meile jus laimina

jūsų Tėvas

Fernando

Roma, 2017 m. vasario 14 d.

Šventosios Marijos, Gražiosios Meilės
Motinos šventė.

.....

[1] Šv. Josemaría, *Kristus eina pro
šali*, n. 132

[2] Plg. Popiežius Pranciškus, Ap.par.
Evangelii gaudium, 24 XI 2013, *incipit*.

[3] Šv. Josemaria, *Kelias*, n. 833.

[4] Šv. Jonas Paulius II, Pamokslas, 1980 m. kovo 23 d. Plg. Vatikano II Susirinkimas, Past.konst. *Gaudium et spes*, n. 22.

[5] Plg. Romos Mišiolas, *Šventųjų dėkojimo giesmė, I*.

[6] Tėvas Javieras, Laiškas, 2002 m. lapkričio 28 d., n. 18.

[7] Šv. Josemaria, *Užrašai iš šeimos susitikimo*, 1967 m. vasario 6 d.

[8] Šv. Josemaria, *Dievo bičiuliai*, n. 67.

[9] Šv. Josemaria, *Užrašai iš meditacijos*, 1962 m. balandžio 1 d.

[10] Šv. Josemaria, *Instrukcija*, 1941 m. gruodžio 8 d., n. 122.

[11] Plg. šv. Josemaria, *Kalvė*, n. 270.

[12] Šv. Josemaria, *Instrukcija*, 1935 m. gegužė/1950 m. rugsėjo 14 d., n. 15.

[13] Popiežius Pranciškus, Ap.par. *Evangelii gaudium*, 2013 m. lapkričio 24 d., n. 20.

[14] Šv. Josemaria, *Kalvė*, n. 565.

[15] Šv. Josemaria, *Laiškas*, 1940 m. kovo 11 d., n. 55.

[16] Šv. Josemaria, *Kristus eina pro šalį*, n. 30.

[17] Palaimintasis Alvaras, *Laiškas*, 1985 m. gruodžio 1 d.

[18] Šv. Josemaria, *Kelias*, n. 372.

[19] Šv. Josemaria, *Dievo bičiuliai*, n. 226.

[20] Plg. Popiežius Pranciškus, Ap.laiškas. *Misericordia et misera*, 2016 m. lapkričio 20 d., n. 10.

[21] Šv. Josemaria, *Instrukcija*, 1935 m. gegužė/1950 m. rugsėjo 14 d., n. 5.

[22] Tėvas Javieras, *Laiškas*, 2002 m. lapkričio 28 d., n. 11.

[23] Pal. Paulius VI, Ap.par., *Evangelii nuntiandi*, 1975 m. gruodžio 8 d., n. 41.

[24] Popiežius Pranciškus, enc. *Laudato si*, 2015 m. gegužės 24 d., n. 213.

[25] Benediktas XVI, enc. *Deus caritas est*, 2005 m. gruodžio 25 d., n. 17; plg. 1 Jn 4,10.

[26] Šv. Josemaria, *Užrašai iš šeimos susitikimo*, 1974 m. birželio 14 d.

[27] Šv. Josemaria, *Laiškas*, 1942 m. spalio 24 d., n. 3.

[28] *Ibid.*, n. 70.

[29] *Ibid.*, n. 5.

[30] *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, n. 2204.

[31] Šv. Josemaria, *Kelias*, n. 382.

[32] Šv. Jonas Paulius II, Ap.laiškas *Novo millennio ineunte*, 2011 m. sausio 6 d., n. 50.

[33] Šv. Josemaria, *Vaga*, n. 827.

[34] Plg. Dieviškojo kulto ir sakramentinės disciplinos kongregacijos dekretas 626/12/L, 2012 m. lapkričio 10 d.

[35] Šv. Josemaria, *Pokalbiai*, n. 19.

[36] Šv. Josemaria, *Kalvė*, n. 11.

[37] Šv. Josemaria, *Kelias*, n. 535.

[38] Valandų liturgija, Vakarinė malda Viešpaties apreiškimo Šventykloje šventės išvakarėse, *Magnificat priegiesmis*.

[39] Šv. Josemaria, *Vaga*, n. 56.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/lt-lt/article/prelato-
laiskas-apie-generalinio-kongreso-
isvadas/](https://dev.opusdei.org/lt-lt/article/prelato-laiskas-apie-generalinio-kongreso-isvadas/) (2025-08-05)